

Képletes ár vagy fix ár?

Döntéstámogató dokumentum 2024

Tartalomjegyzék

A dokumentum célja	3
Az energiapiac várható alakulása 2024-ben	3
Visszatekintés a korábbi évek áraitra	3
Jelenlegi piaci árak	3
Energia piaci kockázatok	4
Energiapiaci előrejelzések	5
Ártípusok a közbeszerzési eljárásokban	6
Fix ár jellemzői.....	6
Változó ár jellemzői.....	7
Árkonstrukciók összehasonlítása.....	7
InFend megoldás az energia közbeszerzésekre.....	8

A dokumentum célja

A 2024. évben elindított közbeszerzések központi kérdése lesz az ártípus kiválasztása. Ennek eldöntésére állítottuk össze az alábbi döntéselőkészítő anyagot, hogy a döntéshozók megfelelő információk alapján felelősségteljes döntést hozhassanak. Az anyag egyrészt kitér a földgáz és a villamos energia árak alakulására ható tényezőkre, másrészt tartalmaz egy összefoglaló részt az indexált ár és a fix árral kapcsolatosan.

Az energiapiac várható alakulása 2024-ben

Visszatekintés a korábbi évek áaira

A 2021-ben kirobbant energiaválság és a 2022 február végén kiéleződő orosz-ukrán konfliktus soha nem látott magasságokba sodorta a földgázárakat. Ezzel párhuzamosan az európai szankciópolitikák egyre bizonytalanabbá tették az orosz földgáz vezetékes szállítását. A Jamal (amely Oroszországból Fehéroroszországon és Lengyelországon keresztül juttatja el a gázt az európai piacra) és az Imata vezeték (amely Oroszországból Finnországon keresztül a skandináv piacra szállítja a gázt), a Testvériség vezeték kapacitáscsökkentése (amely Oroszországból szállít gázt Ukrajnán keresztül az európai piacra), valamint az Északi Áramlat-1 és Északi Áramlat-2 (közvetlen gázvezeték Oroszországból Németországba) szabotázsá nagyjából 83,6 milliárd köbméter földgáz eltűnéséhez vezetett a piacról. Ezt a hiányt Európa mérsékelte az üvegházhatású gázokat kibocsátó LNG-import növekedésével, az ipari termelés visszafogásával és a lakossági fogyasztás csökkentésével.

2022-ben az EU belföldi földgázigénye 13,8%-kal (56,9 milliárd köbméterrel) csökkent 2021-hez képest, és 356 milliárd köbméterre zuhant. Ilyen szintet az 1990-es évek közepe óta csak egyszer figyeltek meg, konkrétan 2014-ben. Abban az évben a tél és a nyár egyaránt rendkívül enyhe volt, ami a korai hónapokban mérsékelt fűtési igényt, nyáron pedig alacsonyabb villamosenergia-fogyasztást eredményezett. A fogyasztás csökkenése még óvatos becslések szerint is a 10-11 milliárd köbméteres ipari termelés csökkenésnek tudható be, nem pedig a hatékonyságnövelésnek, az alternatív üzemanyagok használatának, az enyhe télnek vagy a lakossági megtakarításoknak.

A kereslet-kínálat kedvező egyensúlyának fenntartásához elengedhetetlen, hogy a 2024-es befecskendezési szezon kezdetéig rendelkezésre álljon Európa szükségleteinek kielégítésére alkalmas, könnyen elérhető, mobilizálható földgázmennyiség, anélkül, hogy más globális fogyasztói igényekre támaszkodnánk. A kínálat mennyiségileg bőségesnek tekinthető, a 2022-es követelményeket meghaladó többletet biztosít az energiaintenzív ipari szereplők számára, számolva a kedvezőtlenebb időjárási változásokkal, illetve biztosítja Ukrajna és Moldova energiabiztonságát az orosz szállítások leállása esetén. Ez a földgázmennyiség mennyiségileg 395 milliárd köbmétert tesz ki az IEA számításai szerint.

Jelenlegi piaci árak

Az európai földgáz ára megawattóránként meghaladta a 33 eurót 2024. január első hetében (1. ábra), és kilábalta a hét elején elért négy hónapos mélypontról, mivel a közelgő hideg időjárás

indukálja a fűtés iránti keresletet. Párizstól Berlinig fagyponthoz alatti hőmérséklet várható, mely január közepéig tart. Emellett a gáztüzelésű erőművek kihasználtsága valószínűleg növekedni fog, mivel a megújuló energia termelése az előrejelzések szerint csökkenni fog. A gázmérlegre gyakorolt hatás azonban korlátozott lesz, mivel a tárolók továbbra is telítettek maradnak a szokásosnál, és elegendő mennyiséget szállítanak csővezetékeken és tartályhajókon keresztül. Az Európai Unióban, így Németországban, Franciaországban és Olaszországban a gáztárolási szint 2024 januárjában 81% és 91% között mozog.

1. ábra: Földgáz piaci ár 2024. január

Forrás: <https://tradingeconomics.com/commodity/eu-natural-gas>

Letöltés: 2024.01.05.

Energia piaci kockázatok

Ahogy 2024-be lépünk, számos kockázat érintheti a földgázpiacot, beleértve a geopolitikai feszültségeket, a gazdasági tényezőket, az időjárási bizonytalanságokat, valamint a termelési és tárolási szintet. Az olyan események, mint az Északi Áramlat vezeték elvesztése és az esetleges ellátási zavarok rávilágítanak a piac geopolitikai feszültségekkel szembeni sebezhetőségére. A globális inflációs aggodalmak és a gazdasági lassulás visszaszoríthatja a keresletet, míg a kiszámíthatatlan időjárási viszonyok a vártnál alacsonyabb fűtési kereslethez vezethetnek. A magas földalatti gáztároló készletek kordában tarthatják az árakat, de túlkínálati helyzet is kialakulhat, ami árnyomáshoz vezethet.

E kockázatok ellenére 2024-ben számos lehetőség rejlik a földgázpiacon. Az LNG iránti megnövekedett globális kereslet, különösen Mexikóból, valamint az Egyesült Államok Európába és Ázsiába irányuló LNG-exportja iránti folyamatos kereslet miatt, jelentős növekedési potenciált rejt magában. Az új ipari projektek fejlesztése és az Egyesült Államok Mexikóba irányuló földgázexportjának növekedése jelentős terjeszkedési lehetőséget kínál. Ezen túlmenően a szénttüzelésű termelés folyamatban lévő leállítása és az új megújuló energiaforrások telepítése a földgáztüzelésű termeléstől való fokozottabb függőséghez vezethet, legalábbis rövid és középtávon.

Bár a 2023-as, márciusi és áprilisi mélypontjuk óta enyhén emelkedtek az árak, 2023-ban az energiaárak jóval alacsonyabbak voltak 2022-hez képest. A csökkenés egyik hajtóereje a földgáztermelés és -tárolás szintjének növekedése volt. Ennek egyik oka a földgáz tározók magas töltöttségi szintje.

Ami a villamosenergia- és földgázpiacot illeti, számos globális tényező befolyásolja az árakat. És mivel a villamos energia közel 50%-át földgázzal állítják elő tüzelőanyagként, ezek a piacok szorosan összefüggenek egymással.

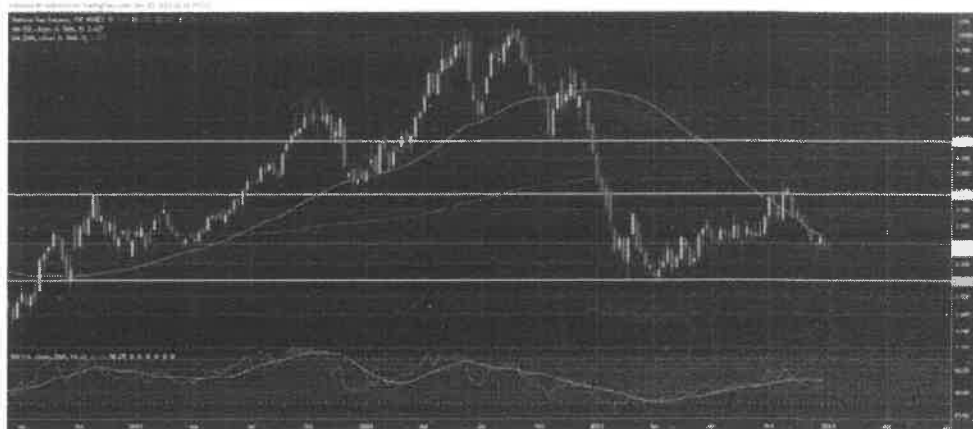
Az Egyesült Államokban, Európában és globálisan a fenntarthatóság, a megújuló energiatermelés és a fosszilis tüzelőanyagoktól való elszakadás tendenciája tapasztalható. Bár a megújuló energia jobb a környezet számára, és segítheti a vállalatokat energiahatékonysági céljaik elérésében, mégis drágább a fosszilis tüzelőanyagokhoz képest. Ahogy távolodunk a földgáz- és szénenergia-termeléstől, az áram ára lassan emelkedik. Másrészt a villamosenergia-termeléshez szükséges földgáz iránti kereslet csökkenése ellensúlyozza ezt a piacot.

Sajnos az elmúlt néhány évben számos konfliktus volt, amelyek az energiatermelést és -ellátást érintették. Először is, az orosz-ukrán háború megzavarta Európa földgázellátását, ami a fosszilis tüzelőanyagok iránti globális kereslet növekedését okozta. Mivel az európaiak kétségbeesettek voltak, az Egyesült Államokhoz fordultak földgázért, és még gázárplafont is bevezettek az EU-ban. A közelmúltban az Izrael és a gázai konfliktus miatt a világ újabb energiaválságra számít. Irán olajembargó bevezetését javasolja, és az OPEC többi tagját is erre ösztönzi. Az energiaellátás ilyen zavara az árak megugrását okozhatja.

Mivel az Egyesült Államokban közeledik a következő elnökválasztások, és nagy a várakozás, a jövőbeli választások eredménye nagyban befolyásolhatja a határidős energiapiacokat. Amikor egy hatalmat birtokló politikai párt ellenzi a fosszilis tüzelőanyagok használatát, a határidős energiaárak hajlamosak emelkedni. A piac bizonytalansága miatt az energiavállalatok tétováznak, ami a termelés és az ellátás hiányához vezet. Fordítva, ha a fosszilis tüzelőanyagokat támogató kormányt választanak, akkor csökkenhet a földgáz és a villamos energia ára.

Energiapiaci előrejelzések

Összefoglalva, miközben a földgázpiac számos kockázattal néz szembe a geopolitikai feszültségekkel, a gazdasági tényezőkkel, az időjárási bizonytalanságokkal és a termelési szintekkel kapcsolatban, a növekvő globális keresletből, a strukturális ipari növekedésből és az energiatermelési preferenciák változásából is profitál. Ezek a lehetőségek potenciálisan mérsékelhetik a kockázatokat, és erőteljesebb és dinamikusabb piacot eredményezhetnek 2024-ben (2. ábra).

2. ábra: Földgáz piaci árának előrejelzése 2024-re

Forrás: [https://www.nasdaq.com/articles/natural-gas-prices-forecast-for-2024:-could-turn-bullish-on-sustained-move-over-](https://www.nasdaq.com/articles/natural-gas-prices-forecast-for-2024:-could-turn-bullish-on-sustained-move-over-3.00)

3.00

Letöltés: 2024.01.05.

Sok vita folyik a 2024-es energiaárak előrejelzéséről. Noha a jelenlegi árak rövid távon emelkednek, még mindig viszonylag alacsonyak a 2023-as energiaárakhoz képest. A közelgő amerikai elnökválasztás körüli bizonytalanság és az Oroszországban és Ukrajnában, valamint Izraelben és Gázában az energiaárak az előrejelzések szerint 2024-re emelkedni fognak.

Az olaj- és benzinpiacon Szaúd-Arábia közelmúltbeli termelés-csökkentései az ár-előrejelzések emelkedését okozzák. Ezenkívül az OPEC+ csökkenti jövőbeli kibocsátási céljait, ami arra készíti az energiapiaci szakértőket, hogy 2024-ben az olaj- és gázárak emelkedését jósolják.

Ártípusok a közbeszerzési eljárásokban

Alapvetően fix áras konstrukciót, illetve valamilyen tőzsdei árhoz (holland, osztrák, magyar etc) kötött, indexált konstrukciót lehet alkalmazni a közbeszerzési eljárásokban. 2022. évet megelőző 6-8 évben a fix áras konstrukciók uralták piacot a tartósan alacsony árak miatt. Ebben az időszakban egyes szegmensekben (például Miniszterelnökségi felügyelet alá tartozó fogyasztók) kimondottan tiltották a tőzsdei áras konstrukciókat. Például a KEF portálon 2022. augusztusáig csak fix áron lehetett szerződni verseny újraindítás segítségével. 2022 nyarán egyszerre jelent meg egy brutális, világszerte gáz (ezáltal villamos) energia áremelkedés és egy forint/euró árfolyam változás is. Ennek eredményeképpen a 2022-es nyári időszakban futtatott energia közbeszerzések igen nagy hányada sikertelenül zárult mind KEF, mind EKR felületen. Mind ügyfél, mind kereskedői, mind törvényhozói szinten felmerült az igény a probléma megoldására. A megoldás a tőzsdei mozgást lekövető árkonstrukció bevezetésével oldották meg KEF felületen, amely azóta is orvosolta ezt a problémát.

Fix ár jellemzői

Fix áras szerződés esetén a szerződéses időszak alatt a kereskedői nem változtat az energiadíjon. Technikailag a szerződéskötéskor egy határidős tőzsdei művelettel leköti az adott

mennyiséget az adott áron. Így a szerződéses időszak alatt a tőzsdei mozgások és a forint/euró árfolyam változások nem érintik az árat. Ez az ügyfelek számára kiszámíthatóságot garantál, de mint minden kényelmi funkciónak, ennek ára van. Egy adott pillanatban elérhető ártípusok között mindig a fix ár a legdrágább, mert tartalmaz egyéb költségeket is („hedge”), illetve komolyabb likviditási kitétsége lesz a kereskedőnek. Jelenlegi piaci helyzetben 1 kWh villamos energia fix „felára” olyan 15-25 Ft/kWh között van.

Változó ár jellemzői

Leköveti a forint/euró árfolyam és a tőzsdei ár mozgását, így értéke havonta változó. A váltásokban rejlő kockázatok ilyen esetben az ügyfelet terhelik. A tőzsdei árra rakott „spread” (nevezzük jobb híján árrésnek) tartalmazza a kereskedő költségeit és nyereségét. Technikai szempontból a kereskedő likviditási kitétsége is alacsonyabb, így adott piaci körülmények között egy tőzsdei ár és egy fix ár között mindig a tőzsdei ár az alacsonyabb.

Árkonstrukciók összehasonlítása

Tényező	Fix árák	100% TTF
Tervezhetőség	igen	nehezen
Tőzsdei árváltozásokra mutatott reakció	nem	dinamikusan
Árváltozási időszak	nincs	1 havonta
Árváltozás alapja	nem változik	1 havi átlag
Árváltozás mértéke	nem változik	hektikus
Áremelkedő trendben	nem változik	gyorsan emelkedik
Árcsökkenő trendben	nem változik	gyorsan csökken
Olajár függőség	nincs	nincs
Deviza függőség	konstrukció függő	nagy
Induló ár	magas	alacsony

1. táblázat: Árkonstrukciók összehasonlítása
 Forrás: saját szerkesztés

InFend megoldás az energia közbeszerzésekre

Az InFend Energy Kft. csoportos közbeszerzési eljárás keretein belül nyújt segítséget az Önkormányzatok/Intézmények számára. A villamos és földgáz energia eljárásokhoz külön-külön lehet csatlakozni, minden évben több csoportos közbeszerzést is indítunk egymással párhuzamosan, hogy minden ügyfél a számára legkedvezőbb csoportba tudjon bekerülni. Munkatársaink az előkészületek során tájékoztatást adnak minden aktuális energia piaci információról, és jogszabály változásról. Csoportos közbeszerzési eljárásaink tartalmaznak minden műszaki előkészítő feladatot (közbeszerzéshez szükséges műszaki adatlap elkészítése, fedezetigazolásokhoz a szükséges becsült érték meghatározása, a jelenlegi földgáz és villamos energia szerződések kezelése, szükséges felmondások elkészítése, képletes árszint választása esetén az ajánlatként beérkezett képletes árak teljes kiértékelése és forintosítása stb.) és tartalmazzák a közbeszerzési eljárással kapcsolatos valamennyi feladat elvégzését. A csoportos közbeszerzési eljárás számos előnye mellett (nagyobb mennyiséget kedvezőbben áraznak, több ajánlatkérő esetén nagyobb a kereskedői aktivitás stb.) az ilyen típusú közbeszerzés kiemelkedő fölénye, hogy az éves fogyasztási mennyiségek túlfogyasztása és alulfogyasztása is Ajánlatkérőnként és a teljes csoportra is értendő. Ez azt jelenti, hogy amennyiben egy-egy Ajánlatkérő a jelenlegi energia takarékoskodás mellett például alulfogyasztás miatt pótdíjat kapna, a csoport mennyiségi eltérése meg tudja akadályozni a pótdíj plusz költségét. Akik a csoporthoz csatlakoznak, csak egy Konzorciumi megállapodást szükséges aláírniuk az InFend Energy Kft.-vel és a felhasználási helyekről adatot küldeni elektronikusan, ezt követően már csak a sikeresen lebonyolított eljárás végén a nyertes energia kerekedővel az új energia szerződés aláírása lesz hátra. Megbízási díjaink tartalmazzák minden közbeszerzési díjat is (hirdetményi díjak, eljárási költségek), nincsenek egyéb felmerülő plusz kiadások. A teljes közbeszerzési időszak alatt szívesen ügyfeleink rendelkezésére állunk villamos/földgáz energiát érintő kérdésekkel kapcsolatosan, sőt az új földgáz vagy villamos energia szerződés hatálya alatt is bármikor fordulhatnak hozzánk ügyfeleink energia ügyekben.

Várjuk Önöket is következő aktuális csoportos
közbeszerzési eljárásunkban!

Elérhetőségek

Balogh – Fazekas Anita

Értékesítési és közbeszerzési vezető

+36 70 946 6963

1152 Budapest, Szentmihályi út 167-169.

info@infend.hu

anita@infend.hu